

EESTI DRAAMATEATER

Eesti Draamateatri ajaleht nr 15, mai 2016

KUNINGAS: Kas sa ei arva, et palju parem oleks
meil olnud kokku leppida?

BECKET: Me ei saanud kokku leppida.

KUNINGAS: Mina ütlesin sulle: „Kuningriik üle kõige!“
Selle vormeli õppisin ma muide just sinult!

BECKET: Mina vastasin selle peale: „Jumala au üle kõige!“
See oli kurtide kahekõne.

Jean Anouilh „Becket ehk Jumala au“
Esietendus 14. juunil 2016 Katariina kirikus

Becket – Indrek Sammul, kuningas – Robert Annus. Külli Sparre foto.

MARIUS IVAŠKEVIČIUS

“VÄLJAHEITMINE”

Lavastaja Hendrik Toompere jr, kunstnik Laura Pählapuu (külalisenä), kostüümikunstnik Liisi Eelmaa (külalisenä), valguskunstnik Oliver Kulpsoo (külalisenä), muusikaline kujundaja Andre Pichen, helikujundaja Sten Tigane, videokujundaja Tauno Makke, liikumisjuht Üüve-Lydia Toompere (külalisenä) ja assistent Sandra Veermets (külalisenä), etenduse juht Johannes Tammsalu. Leedu keelest tõlkinud Tiit Sandrak. Esietendus 24. aprillil 2016 suures saalis.

Osades: Kristo Viiding, Nikolai Bentsler (külalisenä), Inga Salurand, Markus Luik, Harriet Toompere, Jüri Tiidus, Liisa Saaremäel, Christopher Rajaveer, Karmo Nigula, Ott Kartau (Von Krahli teater), Ivo Uukivi, Johannes Tammsalu. Bänd: Andre Pichen, Ott Kartau, Andreas Altmäe, Urmas Jögi, Mihkel Roolaid.

Marius Ivaškevičius „Väljaheitlemine“ on esimene taasiseseisvuse aja algupärane balti autori sulest, mis samal ajal repertuaaris kõigis Balti riikides. Oskaras Koršunovase esmalavastus Leedu Rahvusteatri (2011) vallandas suure ühiskondliku vastukaja, leedu teatri aastaauhinna pälvisid lavastaja, mees- ja naiskõrvalosatäitja, kujundus, noor näitleja, algupärane. Koršunovas lavastas näidendi ka Riias Daile teatri (2014), läti teatri aastaauhinna pälvisid meesnäitleja ja meeskõrvalosatäitja ning saadi ka publikuauhind.

MARIUS IVAŠKEVIČIUS: MEIE MISSIOON ON SÄILITADA VABADUS JA NÄIDATA NAABRITELE SELLEGA EESKUJU

Kuidas jõudsite emigratsiooni teema ja „Väljaheitlemise“ kirjutamiseni?

See juhtus 2010. aastal, mil emigratsioon Leedust Suurbritanniasse ja Lirimaale oli saavutanud rekordilise ulatuse. Mulle tehti ettepanek sõita kuuks ajaks Londonisse, et uurida sinna sattunud leedulaste elu-olu ja juhlul kui leian piisavalt ainet, kirjutada teatrilavale näidend. Andsin kõhklemata oma nõusoleku.

Näidend põhineb Ida-Euroopa emigrantide tõestisündinud lugudel. Kuidas te kõnelejad leidsite, kes nad olid?

Teate, see polnud üldsegi lihtne. Kõigepealt oli juba kokkusaamise aega raske kokku leppida, sest enamus meie sealseid emigrante töötab ilma puhkepäevadeta. Kui lõpuks saime kokku, pidi alati selgitama, mida ma neist üldse tahan. Sest ma pole ajakirjanik, vaid kirjanik, kogun näidendile materjali. Muidugi ei olnud mul diktofoni kaasas ja ma ei kirjutanud kohapeal isegi midagi üles, sest inimesed oleksid sellest ära kohkunud. See-eest oli pudel, enamasti Smirnoffi viin, emigrantidest tööliste seas kõige minevam kaup, mul alati kaa-

as. See päästiski. Mõne tunni pärast, kui mind oli piisavalt kombatud, läksid keelepaelad valla, inimesed avanesid, hakkasid jutustama lugusid, mida isegi nende elukaaslastel polnud kuulnud. Seal mõistsin, kui palju inimesi oli Leedust eemale tõrjunud mitte majanduslik omakasu, vaid sootuks teised põhjused. Paljud põgenesid eelmise sajandi üheksakümnendatel Leedus märatseva mafia eest,

Kas või viivuks koduriigist kaugemale sõites saad aru, et maailm ei pöörle Leedu ümber, vaid Leedu pöörleb maailmaga koos.

osa – õigusemõistmise eest. Endistest mafioosodest olid saanud ehitajad, müüriladud jne. Loomulikult polnud neil tahtmist avameelitseda. Mõnikord kulub terve öö, nii et jõudsin Londoni kesklinna tagasi alles vastu hommikut.

Palun rääkige natuke lavastuse vastuvõtust Leedus.

Kõigepealt oli suur skandaal. Esietendus siiski toimus ja veel Leedu kõige tähtsama teatri saalis, kus seni polnud midagi ligilähedast nähtudki.

Leedu üks suuremaid päevalehti trükkis mitu päeva järjest oma esilehel minu ja Oskarase fotod, nimetas meid Leedu teatri rüvetajateks ja veel mitut moodi. Esimese esietenduse esimese pildi ajal marssis oma sadakond inimest demonstratiivselt saalist välja. Siis aga pööras kõik vastupidi. Publik hakkas etendusele lausa tormi jooksmas, ja teeb seda seniajani. Juba viiendat

aastat järjest on „Väljaheitlemine“ konkurentsilt kõige menukam teatrilavastus kogu Leedus. Piletid ostetakse ära niipea, kui teater on järgmiste etenduste kuupäevad välja kuulutanud. Lavastus on pälvinud kõikvõimalikud teatriauhinna, mida Leedus üldse välja antakse ning siinkohal peab tänama kriitikuid, kes ei allunud esietenduse järgsete päevade hüsteeriale ja rünnakutele.

massilisest emigreerumisest ja genotsiidist.

Lavastaja Oskaras Koršunovas on mahutanud näidendi kogu poliitika miniatuursesse trikoloori, mis kinnitatud peategelase Vytautas Anužise-Beni („n-aasta pärast“) ratastooli külge. Sisurikas ja beckettlikult konkreetne metafoor kogu kadunud põlvkonna kohta – nagu Sajūdis ise oleks ratastooli istuma surutud.

O. Koršunovas esitleb „kolmandat lainet“, rahva massilise emigreerumise ajastut. Etenduse eepiline kestvus ja nõnda ka eepilise ruumi aeg projitseeritakse seinal ning jalgpallistaadioni videoekraanil. Ammu pole näinud

Pärast õnnestunud esietendust autor Marius Ivaškevičius ja lavastaja Hendrik Toompere 24. aprillil bilisõhtul Eesti Draamateatri. Kadri Halliku foto.

Miks valisite just Freddie Mercury – kõigi võimalike rokkstaaride hulgast – kehas- tana peategelase unistusi? Kas ta on ka teie enda jaoks nii tähtis?

Teate, ma pidasin algul silmas teisi rokkbände: Pink Floyd, Led Zeppelin. Mul oli vaja muusikat, mis otsekui muugiks peategelasele Londoni lahti, kujuneks talle võõra kultuuri ja keele teejuhiks. Hiljem mõistsin, et see peab tingimata olema just Mercury. Laulja, kelle muusikat hakkab Ben armastama, teadmata, et too on „paki“ ja gei. Ning kui ta teada saab, plahvatab uudis pommina ta homofoobia- biast ja rassismist läbi im- bunud hingest läbi, hakkab teda rappima ja paneb oma põhimõtete ning sümpaatia vahel heitlema. Isiklikult olen suur Queen'i ja Freddie fänn. Võib-olla ta oligi mulle liialt lähedane, et pidasin algul mõnda teist rokkbändi silmas. Ning oh milline rõõm, kui mõistsin, et just tema peab see olema ja ei keegi teine.

Näidendis on väga palju vägi- valda. Miks?

Kahjuks on reaalsus selline, mul pole õigust seda muuta ja ilustada. Võõrsile läinud emigrandid olid sattunud

otsekui sõtta. Nähtama- tusse megapolise põhjas käi- vasse sõtta, millest tavalistel Londoni elanikel pole õrna aimugi. Kui ma alles sättisin Londonisse sõitma, siis ar- vasin algul, et kirjutan ko- mööödia, kuid kui olin kõiki lugusid kuulnud, mõistsin, et need pole üldse naljakad.

1990. aastatega võrreldes on olukord muutunud: siis olid leedulased ja muidugi ka eest- lased ning teisedki idaeuroop- lased need, kes läksid mujale ja osutusid Euroopa metro- polides mõnikord teise sordi inimesteks, praegu oleme aga meigi nende hulgas, kes siia- tulijaid kas vastu võtavad või tõrjuvad, meist sõltub, kuidas nad end siin tunnevad. Kuidas me teie arvesse oma uut rolli, uut vastutust endale teadvus- tame?

Jah, roll on meie kõigi jaoks uus. Me olime siiani harju- nud võtma, nüüd aga saabus aeg, mil peame andma, ja- gama ühist katsumust kogu Euroopaga. Kahtlemata pole me uues rollis kuigi säravad, karjume, et ärge „araabla- sed“ oma jalga siia pistku, ehkki pagulased pelgavad meie maid ega valiks võima- luse korral ei Baltikumi ega üleüldse Ida-Euroopat. Meie

arvates on nad „metsikud“. Kuid mõne aastakümne eest olime ise samasugused metsi- kud. Ning suurelt jaolt oleme siiani, mida kajastab ka meie suhtumine pagulastesse.

Te reisite ja töötate palju vä- lismaal, kuidas need kogemu- sed on teie enda rahvuslikku identiteeti mõjutanud?

Kas või viivuks oma kodu- riigist kaugemale sõites saad aru, et maailm ei pöörle Leedu ümber, vaid Leedu pöörleb maailmaga koos. Ning see arusaam on alati tervislik. Mina kuulun leedu- lastest eurooplaste kategoo- riasse ja arvan, et meie koht on Euroopas. Teised leedu- laste kategooriad on leedulaste leedulased, kes arvavad, et Leedu peab säilitama oma puhtuse ja süütuse ning sel- leks peab ennast kogu maa- ilma eest luku taha panema. Poleemika meie vahel kestab.

Leedu teatriuurija Aušra Jurgutienė kirjeldab „Välja- heitlemise“ teemalises essees levinumaid ajaloopõhiseid rahvuslikke stereotüüpe: Leedu kui Põhjamaade Ateena, Leedu kui Ida ja Lääne vaheline kultuuriline tasakaal ja süntees, Leedu kui suurvürstide Mindaugase ja Gediminase võimsate õits- vate riikide järeltulija, Leedu kui talupoeglik pärimuskul- tuuri maa. Milline on aga leedu kultuurilises identiteedis tuleviku mõõde?

Jah, kõik meie identiteedi üldistused pärinevad minevi- kust ja on pisut vananenud, ent tuum jääb samaks. Oleme endiselt Lääne ja Ida vahel. Piisab, kui vaadata meie lähi- naabreid – Putini Venemaad, Lukašenka Valgevenet ja isegi Poolat, kus praegusel ajal on ilmnenud tõsine oht demo- kraatialle. Võib nentida, et oleme vabaduse poolsaar, mis ümbritsetud autoritaarsusele kalduvatest riikidest. Minu arvates ongi meie tänane missioon säilitada vabadus ja näidata naabritele sellega ees- kuju. Kõige suurem turistide vool Leetu on just Venest ja Valgevenest. Minu meelest ei sõida nad siia üksnes poodi- desse, vaid ka hingama veidi teistsugust poliitilist õhus- tikku.

Küsis Ene Paaver

Leedu keelest tõlkinud Tiit Sandrak

LÄTI JA LEEDU LAVASTUSTEST

LEEDU ARVUSTUSTEST

Emigratsioonist rääkides kat- sub Ivaškevičius mitte „näi- data“, mitte „pegeldada“, mitte „õpetada“ või mitte „õppida“. Tema tekst on ründav, provotseeriv, emot- sionaalselt eripalgeline, steri- liseerimata ning filtreerimata, eluliselt pulseeriv. Ta loob uue virtuaalse reaalsuse, susates kahest meie olemuslikust mi- natunnetusest otse läbi – mida arvame me iseendast „siin“ ja millised me kogu oma ilus tundume „seal“. Näidendi kahe nimetatud äärmuse vahel sünnibki tabamatu, kuid teatri

väljendusvahenditega juba hoomatav uus, meie üldse mitte kena, kuid tuttav ning soe, sest on oma, ja teist pole võtta – helluse, infantiilsuse ning agressiivsuse kvintes- sents.

Konstantinas Borkovskis, Menų faktūra, 03.01.2012

Kõige meeldivam, et Leedu Rahvuslikus Draamateatri lavastatud „Väljaheitlemise“ ei süüdistata ega ka õigusta Ma- rius Ivaškevičius kedagi, nagu võiks näidendi pealkirjast ar- vata. Ega kaehle ning saab hakkama ilma politiseerimise ning ajalehefraasideta rahva

nii sisukaid ja elavaid mas- sistseene (baari külastajad, bussireisijad), samuti Sau- lius Prūsaitis Happyendless muusikuid – suurepärase rütmi ja plastikaga ansambel, kes muutub etenduse võrd- väärseks partneriks. „Väl- jaheitlemine“ on Leedu teatri noorema põlvkonna näitlejate tõeline triumf.

Valdas Vasiliasukas, Lietuvos žinios, 29.12.2011

Leedu keelest tõlkinud Tiit Sandrak

LÄTI ARVUSTUSTEST

Tundub, et nii teravat vest- lust lätlastest tuli Daile teatri suures saalis viimati ette oma

kolmekümne aasta eest. [---] Koršunovase lavastuse kesk- mes on lätlane – postsovetlik inimene. Ainsaks vaatajat kaitsvaks barjääriks on, et see olevat lugu neist – nendest, kes on uuemal ajal Lätist ära sõitnud. Kuid laval kõlavat keelt, mõttekäike ja emot- sioone, üksteisesse suhtumist võib märgata siinsamas Riias, kasvõi trollibussiga etendusele sõites. „Väljasaatmine“ on ju- tustus Läti inimese vaimsest tervisest, see kujutab emigrat- sioonis olemise ekstreemseid ja eksistentsiaalseid tingimusi, kus inimeses tuleb esile kõik, mida ta on eneses hoidnud.

Margarita Zieda, Kultūras Diena, 16.01.2014

Võib ühe käe sõrmedel kokku lugeda viimase kümnendi Läti lavastused, mis suudavad võistelda Daile teatri uue la- vastusega. [---] Koršunovase lavastus mängib kõrgemas liigas, selle tempo, tehniline ja ideeline külluslikkus viivad Läti teatrisõprade meeled so- kaiseisundisse. Vahe on tuntav lausa füüsiliselt – just nagu oleksid pikka aega kuulanud mono ja järsku lülitatakse ste- reo peale.

Zane Radzobe, ir, 16.01.2014

Läti keelest tõlkinud Contra

VALLATU PROVOKAATOR MARIUS IVAŠKEVIČIUS

„Kaugel on käidud ja maailm avastatud, nüüd on aeg naabritega lähemalt tutvust teha,“ räägib Tiina Kattel, tõlkija ning Tartu Ülikooli leedu keele ja kultuuri lektor.

Millega Ivaškevičius Leedu teatris silma paistab? Kuidas te teda kui näitekirjanikku iseloomustaksite?

Marius Ivaškevičius on Leedu kultuurielus kindlasti väga oluline figuur – julge, üllatav ja omanäoline nii inimese kui loovisiksusena. Ühes intervjuus nimetas ajakirjanik teda „vallatuks provokaatoriks“, kes ta ka kindlasti on. Samas

hoopiski ingliskeelse „Books wake us“ fraasina.

Ivaškevičiuse lavastustes saab publik enamasti pisarateni naerda, kuid samas suunab autor vaataja ka väga osavalt mõtlema tõsiste teemade üle. Kindlasti on ta ka julge ja aus, tugeva vastutustundega autor, kes ei karda teinekord ka üht või teist stereotüüpi, seisukohtavõttu kritiseerida.

Esiplaanil Ben – Kristo Viiding, keskel Freddie Mercury – Jüri Tiidus, rõdul Harry Stillman – Ivo Uukkivi. Maris Tomba foto.

võiks öelda, et ta on ka oma-moodi Leedu Hunt Kriimsilm – ajakirjanik, prosaist, näitekirjanik, filmirežissöör, stsenaarist. Ei karda ta ka meelelahutuslikke väljakutseid, näiteks osales ta 2007. aastal Leedu versioonis saatest „Tantsud tähtedega“ ning saavutas seal koos partneriga kolmanda koha ja kõige originaalsema paari tiitli – mis jäi vajaka tantsuoskusest, selle tegi ta tasa originaalse lavašõu ja riietusega.

Ivaškevičiuse tugevuseks on minu silmis see, et ta räägib Leedust ja leedulastest, valides raamiks tuntud tegelase või sündmuse Leedu kultuurija/või ajaloo, kuid ei kujuta midagi sirgjoonelise ajaloolise reaalsuse piires, vaid mängib materjaliga – toob kokku isikuid, kes oleksid võinud kohutuda, või annab minevikus aset leidnud sündmustele teise perspektiivi. Tänu sellele sünnivad väga meisterlikud näidendid, kust jääb läbi kumama Leedu ja leedulaste identiteedi küsimus, leedulaste hoiakud enese ja maailma suhtes. Minu silmis on Ivaškevičius väga patriootiline autor, kelle jaoks tema maa minevik, olevik ja tulevik on ülimalt olulised ning kes läbi meisterlike dialoogide, intrigeerivate süžeede, leidlike situatsioonide ning enam kui vaimukate keelemängude kaudu paneb vaatajad kaasa mõtlema ja tundma.

Keelemänge on küll keeruline edasi anda, kuid lausa legendaarseks on saanud üks foneetilisel kõlasarnasusel baseeruv fraas lavastusest „Mistras“, kus George Sand kuuleb leedukeelset toosti „Būk sveikas!“ (Ole terve!)

Ivaškevičius on kõigele lisaks ka proosakirjanik. Millistel teemadel on ta kirjutanud? Kuidas tema proosat on vastu võetud?

Ivaškevičius proosakirjanikuna ei ole väga produktiivne autor. Kõige enam teatakse tema kaht romaani ning eriti just teist „Žali“ („Rohelised“, 2002), mis põhjustas kogu Leedut haaranud skandaali. Ta kirjutas selles Leedu metsavendadest, kuid paraku ei suutnud suur osa ühiskonnast mõista tema lähenemist teemale ning heideti ette, et Ivaškevičius ei austa metsavendade ohvrit, labastab teemat. Olgu öeldud, et metsavennad olid Leedus kindlasti üks n-ö pühadest lehmadest ehk siis püha ja puutumatu teema – kangelased, kes ohverdasid end rahva ja riigi nimel. Kui siis üks noor kirjanikuhärra võttis kätte ja kirjutas neist meestest ja naistest kui kõige tavalisematest lihast ja luust inimestest, siis riivas see paljude ultrapatriootide ja omaaegsete relvavendade tundeid ning süüdistust (lausa kuni riigireetmiseni!) ja etteheited olid kiired sündima.

Kui üldistada, siis ma julgesingi öelda, et ta on kirjanik, kes ei jäta kedagi külmaks, kõik tema tekstid leiavad vastukaja (olgu see siis, milline tahes) ning ta oskab leida teemad, mis puudutavad paljusid ning tänu meisterlikule keelekasutusele on tema kirjutatu juba ka ainuüksi tekstina nauditav.

Kui rääkida lavastusest „Išvarymas“ (Leedu Rahvusteater, esietendus 2011

aasta lõpus, lavastaja Oskaras Koršunovas), siis meenub paraku esimese emotsioonina „lõputus“. Etendus kestab viis ja pool tundi! Ausalt öeldes jõuab füüsis ikka mitu korda ära väsida, ja ega ka vaimule armu anta. Kuid neid tunde pole küll põhjust taga nutta – tulevärk on pidev ja katkematu.

Üheks edu võtmeks on kindlasti trupp. Nimelt läks lavastaja Oskaras Koršunovas enne selle etenduse tööprotsessi algust tülli oma trupiga ning kasutas siin värskest teatrisse tulnud noori näitlejaid, kes suutsid luua meisterlikud rollid ning end selle etendusega kindlalt vaatajate südamesse mängida. Ivaškevičius on seda iseloomustanud ka

sõnadega „sündis uus keemiline reaktsioon“, mida küllap poleks sündinud, kui lavastaja oleks töötanud oma tavapärase trupiga.

Meenub stseen filmist „Sügisball“, kus kultuurikonverentsi „Balti teadvus 2007“ küpselaua ääres teatab Katariina Undi mängitud kirjandusteadlane, et „mingit Baltit pole olemas“. Kuidas teile tundub, kas Balti on olemas? Leedust (ja Lätist) teame üsna vähe – mis võiks meid rohkem lähendada?

See on nüüd küll enam kui keeruline küsimus. Väga tahaks vastata, et no kuidas ei ole, ikka on. Paraku on reaalsus aga see, et ega vist väga ei ole olnud küll. Millest see tingitud, kes teab. Põhjuseid on kindlasti palju – keelte, mentaliteetide, ajaloo erinevus, maailma mitmekesisus ja suurus, valikuvõimaluste üli(e)küllus...

Kipun arvama, et kõige enam on „balti“ tunnetust Lätis ja seda sel lihtsal põhjusel, et nad on keskel. Nali naljaks, aga tõele vastab küll see, et lätlased tõlgivad kindlasti kõige rohkem nii eesti kui leedu kirjandust, lavastavad kõige rohkem naabrite näidendeid jne. Samas julgen ma väita, et mingi muutus on õhus, nagu jää hakkaks murduma ning uus huvi tärkama. „Sel aastal tuleb kevad teisiti?“

Kaugel on käidud ja maailm avastatud, nüüd on aeg naabritega lähemalt tutvust teha.

Küsis Kairi Kruus

JEAN ANOUILH

“BECKET EHK JUMALA AU”

Lavastaja Priit Pedajas, kunstnik Riina Degtjarenko. Tõlkinud Tõnis Kõiv. Esietendus 14. juunil 2016 Katariina kirikus.

Osades: Thomas Becket – Indrek Sammul, kuningas Henry II – Robert Annus, teistes osades: Tiit Sukk, Taavi Teplenkov, Jüri Tiidus, Markus Luik, Christopher Rajaveer, Karmo Nigula, Laine Mägi, Britta Soll, Marta Laan, Liisa Saaremäel.

SEDA DRAMAATIKAT ON PÕNEV LAHTI MÄNGIDA

Anouilh’ Becketi-näidend tuli mulle meelde mitu aastat tagasi Padise kloostri varemetes. Küllap ma mõtlesin, mida seal mängida võiks. Igatahes tuletas see näidend ennast meeldi iga kord, kui ma pärast seda sinnakanti juhtusin.

Häbi ja alandus, sõprus ja põhimõtted. Ja au.

Alistatud rahva häbi ja au. „Me oleme küll üksteisega truudusevandega seotud, aga muud ühist meil pole. Nii kaua kui Becket peab oma au välja mõtlema, teenib ta sind. Aga ühel päeval, kui ta selle tõesti leiab... Ainult kus on Becketi au?“

Võiks öelda, et see näidend on sõprusest. Heast vanast ühemõttelisest sõprusest. Ja sellest, millal sõprus enam ei maksa ja loevad ainult põhimõtted. „Ärge tehke seda,“ ütleb Becket, kui kuningas määrab ta peapiiskopiks. „Kui ma saan peapiiskopiks, ei saa ma enam teie sõber olla.“

Kindlasti on see näidend nii kuningas Henry II kui Becketi näidend. Näidend kahest

„Becketi“ trupp ja lavastaja Priit Pedajas proovilaua taga. Kadri Halliku foto.

vanast sõbrast ja joomakaaslasest, kellest saavad leppimatud vastased. Kas põhimõtte ja au järgimine on sõpruse reetmine?

Becketi ideid võib võtta ka väga radikaalsetena. Siit tekib hulk küsimusi – kuidas radikaalsus puudutab nii omasid kui vastaseid? Kas konflikt on radikaalsuse paratamatu kaaslane?...

Küllap omaaegses Noorsooteatri Mikiveri lavastuses oli väga oluline alustatud rahvaga seonduv. (Saksid olid juba 100 aastat norman-

nidest vallutajate võimu ja sunni all.) Anouilh’ näidendis on see oluline teema ja kindlasti kõlas see 72. aastal valusalt. Täna see alustatud rahva teema minu jaoks nii tähtis ei ole. Kuid oluline on ikka ja jälle seda aega meelde tuletada.

Raske on proovide alguses rääkida, milline see lavastus tuleb. Praegu alles kompame selle rikka näidendi võimalusi. Näidend on väga dramaatiline ja seda dramaatikat on põnev lahti mängida.

Priit Pedajas

COMBINAZIONE ON HALB

„Aga... te teate väga hästi, et poliitikas on alati mõni „aga“,“ ütleb prantsuse kuninga Thomas Becketile, kes on oma endise sõbra ja isanda eest Prantsusmaale pakku põgenenud. Selgub, et ka sõprusel on oma „aga-d“ – lugu, mis algab kahe mehe lõbuja-nulise ja ulja seiklusena, lõpeb mõrvaga Canterbury katedraalis.

Jean Anouilh’ näidend „Becket ehk Jumala au“ viib meid rahutusse aega 12. sajandi Euroopas. Sajandi keskel toimub Teine ja sajandi lõpus Kolmas ristisõda. Euroopa linnad kasvavad, Pariisis hakatakse ehitama Notre Dame’i katedraali, metsi langetatakse tegemaks ruumi põldudele, asutatakse Oxfordi ülikool, Lõuna-Prantsusmaal liiguvad ringi trubaduudid, Sherwoodi metsas toimetab koos oma kaaskonnaga Robin Hood. Aadlikud on ühtlasi sõjapealikud, võimupiire nihutatakse ja kindlustatakse abielude ning sõjaretkede abil.

Inglismaa ei olnud tollal veel ühtne ja väljakujunenud piiridega kuningriik, vaid heitles sisekonfliktides. Anouilh’gi on kujutanud pinevat tuha all hõõguvat vastasseisu saksade ning neid valitsevate normannide vahel. Inglise kuninga-koda oli alles kujunemise algusjärgus. Võib ka öelda, et see „inglise“ oli samuti alles kuju võtmas – tollased aris-

tokraadid rääkisid prantsuse keeles, nii et saksid *ox* ja *swine* toodi lauale kui *boeuf* ja *porc*.

Kuninga ja kirikupeade suhteid varjutasid võimumängud. „Combinazione on halb,“

„Aga... te teate väga hästi, et poliitikas on alati mõni „aga“.“

hüüatab näidendis paavst kardinalile, kes afääride silumiseks soovib vastu võtta nii kuninga pakutud altkäemaks kui kohtuda kuninga põlualuse Becketiga. Erinevaid *combinazione*’sid katsetas ka Henry II, sest „tuleb lõpuks selgeks teha, kes valitseb seda kuningriiki, kas kirik või mina.“

Seesama võimuvõitlus kuninga ja kiriku huvide vahel on taustaks Henry II ja Thomas Becketi loole näidendis. Henry II tõusis troonile 1154. aastal, mil ta oli 21-aastane. Järgmisel aastal määrati kantsleriks 34-aastane Thomas Becket, kellest sai kuninga lähedane liitlane ja nõuandja. 1162. aastal määrati Becket Canterbury peapiiskopiks ning Inglismaa kiriku kõrgeima juhina otsustas ta vastu seista mõningatele kuninga soovitud muudatustele. See viis lõpuks lahendamatu vastuoluni. 1173. aastal kuulutas paavst Alexander III Becketi märtriiks ja pühakuks.

Jean Anouilh (1910–1987) oli väga viljakas näitekirjanik, kes oli loominguliselt aktiivne viie aastakümne jooksul. Tema esimesed näidendid pärinevad 1930. aastatest, kuid suurema kodumaise ja rahvusvahelise tuntuse saavutas ta pärast Teist maailmasõda. Üheks edu aluseks olid

sõja-aastate näidendid, mis haakusid eksistentsialistide Sartre’i ja Camus’ maailmanägemisviisiga ning tõukusid müütidest. 1943. aasta näidendist „Antigone“, Sophoklese tragöödia ümberkirjutusest, on saanud Anouilh’ kõige tuntum teos. Kaasaegse menu taga oli asjaolu, et prantslastest publiku jaoks seostus Antigone-lugu okupeeritud Prantsusmaa raskete valikute ja heitlustega.

Üksikisiku vastupanu süsteemile ja suhe võimuga, moraalse valikute, au ja vastupanu küsimuste juurde jäi Anouilh ka pärast sõda – 1953. aastal valmis „Lööke“ Jeanne d’Arcist ja 1959. aastal esietendus Pariisis „Becket ehk Jumala au“. Mitmed Anouilh näidendid on tuttavad ka eesti teatripublikule. Seekordne etendamine Draamateatris on „Becketi“ jaoks kolmas kord jõuda teatrilavale Eestis.

Kairi Kruus

HENDRIK TOOMPERE

“ONU AARE”

Lavastaja **Hendrik Toompere**, kunstnik **Ervin Õunapuu** (külalisena), muusikaline kujundaja **Lauri Kaldoja** (külalisena), videokunstnik ja helikujundaja **Tauno Makke**, liikumisjuht **Üive-Lydia Toompere** (külalisena), valguse kujundaja **Hendrik Toompere**. Esietendus 20. märtsil 2016 suures saalis.

Osades: **Taavi Teplenkov**, **Indrek Sammul**, **Priit Võigemast** (külalisena), **Raimo Pass**, **Uku Uusberg**, **Marta Laan**, **Ülle Kaljuste**, **Merle Palmiste**, **Tõnu Kark**, **Martin Veinmann**, **Sulev Teppart** (külalisena).

MIKS MA KIRJUTASIN LOO OMA ONUST

Hendrik Toompere avab „Onu Aare“ näidendi ja lavastuse sündimise tagamaid.

Põhjuseid on mitmeid. Tõuke andis aga tema tööraamat, mille kapist leidsin ja kus on kirjas tohtu rodu ameteid. Tavaliselt pysis ta ühel kohal mitte rohkem kui kaks kuud. See virrvarr oli väga intrigeeriv. Ma olen aastaid mõelnud, et Aare oli omapärane ja huvitav karakter ja peaks midagi tema kohta kirja panema. Ma viibisin lapsepõlves sagedasti maal vanaema juures ning valdavalt oli elu seal vaikne ja mitte eriti syndmusterohke. Kõik toimus rohkem kujutlusvõime pinnal. Kui aga reaalse elu jälle kylla sõitis, siis seda eredam see tundus.

Onu Aare oli mu ema vend, kymme aastat vanem. Syndinud 1930. Ta oli parasjagu nii noor, et sõjas ei pidand käima,

aga kogu oluliste otsuste aeg ta elus sattus yhemõtteliselt ideoloogilisse hirmuaega.

Aare loo puhul oli mulle oluline luua tihedasti läbi-

Müüt on alati suurem kui tegelikkus.

põimund eluvõrgustik, kus syndmused võivad olla väga väikesed ja isegi tyhised, kuid ometi omandavad dramaatilised mõõtmed. Lõpuks viivad need yhe eksistentiaalse vormi tajumiseni, kus välismaailma vähe mõjutava maailma sees plahvatab tihti uus ja uus universum.

Nagu Aare ise end mõnikord nimetas, seistes kingi loopides peegli ees – olen Eikeegi.

„Onu Aare“ kavalehelt

Minu jaoks ei koosne see näidend anekdootidest, vaid sellest, kuidas inimene elab oma elu täiesti tõsiselt, kuid paraku mingisuguste kokkusaatumiste tõttu moonduv kõik

mingiks groteskseks asjaks. Just seepärast, et peategelane elab justkui omas maailmas, kuid teised saavad sellest toataalselt teistmoodi aru. Kui ma kristalselt aus olen, siis kogu loost 1/3 vastab tõele, ülejäänul on kas fantaasia või minu enda elust sinna sisse pandud. Küll aga on põhineb asja tuum tunnetusel, mispärast need lood üleüldse võimalikuks said. See pinnas, kuhu see seeme kukkus, võimaldas sellise maailma, sellise

fantaasia, sellise õhustiku.

Ühest küljest toimub kõik reaalarajas, teisest küljest imaginaarajas, sellest on lugu kokku pandud. Mina ise mõtlen elu ja olemise peale nii, et väga suur hulk meie tegevusi ja otsuseid on seotud sellega, mida meie alateadvus või mälu ette viskab. Ma ei räägi siin teistsugusest, aga Aare kujund ja minu vanaisa kujund, aeg-ajalt käivad nad mul teadvuses külas ja kui ma pean mingisuguse otsuse langetama, siis on kahtlemata see nende poolt mõjutatud.

Kuna Taavi Teplenkov, Jan Uuspõld ja minu õde Harriet Toompere õppisid ühel kursusel, siis mingil hetkel käisid nad juhtumisi maal, Väike-Maarjas ja juhtusid Aarega kokku. Kes on näinud „Wremjat“, siis Jan Uuspõllu Zorro on üks-üheselt onu Aare pealt maha viksitud. Taavi nägi teda ka ja alles paari päeva eest rääkis mulle, et ta ei kujutanud ette, et peab seda vanameest selle silmaga vahtima, et 25 aasta pärast tuleb tal teda mängida.

Olen algusest peale öelnud, et seda tuleb käsitleda kui universaalset, kujundlikku lugu. See küll põhineb realselt elanud inimestel ja tõesti sündindu sündmustel, aga sealt ei maksa ajaloolist tõepära otsida. Ja milleks? Müüt on alati suurem kui tegelikkus.

Saatest „Kultuurimeeter“, 01. 04. 2016

Aare – Taavi Teplenkov. Mats Õuna foto.

SUVELAVASTUS

TENNESSEE WILLIAMS

“KASS TULISEL PLEKK-KATUSEL”

Lavastaja **Ingomar Vihmar**, kunstnik **Riina Degtjarenko**, tõlkinud **Jaak Rähesoo**. Etendused juunis ja augustis Laitse Graniitvillas.

Osades: **Kersti Heinloo**, **Ingomar Vihmar** (Endla), **Martin Veinmann**, **Kersti Kreismann**, **Hilje Murel**, **Tõnu Oja**, **Kleer Maibaum-Vihmar** (Endla) või **Harriet Toompere** jt.

INIMESED KUUMAL PLEKK-KATUSEL

1. juunil alustab Laitses oma kolmandat ja ühtlasi viimast lavasuve Ingomar Vihmari lavastus Tennessee Williamsi „Kass tulisel plekk-katusel“ põhjal. Esietenduse järel kirjutas Margus Mikomägi Postimehes pikema vaatluse elu ja lavastuse kui kunstilise terviku rööbiti kulgemisest. Mõned lõigud meenu-tuseks tema kirjutisest.

Brick – Ingomar Vihmar, Suur Mamma – Kersti Kreismann. Mats Õuna foto.

Ingomar Vihmar on „Kassi“ lavastanud kulgema. Ühel hetkel võib juhtuda, et mõnele vaatajale tõuseb fookusesse üsnagi ülbe ja paraja molkuse, vaesest poisist tööga rikkaks saanud Suure Papa sisemine hellus, mida Martin Veinmann vestluses pojaga ülima vanameisterliku stiilitäpsusega välja paista laseb.

Teisele võib olla samal ajal või mõnes järgmises etenduses tähtsaim Kersti Heinloo Margareti soov võita tagasi Bricki armastus ja saada temalt laps. Kolmas võimalus on, et vaatajale tõuseb peateemaks hoopis Hilje Mureli ja Tõnu Oja mängitud „korraliku“, ontliku, pereväärtusi hoidva paari

silmakirjalikkus ja igavus, et mitte öelda naeruväärsus.

Kusagil taustal on kogu aeg lapsed ja kusagil on kogu aeg aimata, et kogu mäng käib raha peale ja pärast. Kes saab päranduse, kui Papa sureb? Väga palju nüansse veel on selles lavastuses.

Kulgemise annab kõigele sellele trupp, näitlejad, kes üks-teist jälgivad, arvestavad ... jah, ja tunnevad. Lavastaja laseb näitlejatel mängida, need teevad seda, tahavad seda teha ja see tuleb neil välja. Lavastaja, kes ühtlasi ka Brick, paneb muusika peale ja lavaelu kulgeb, tõusu ja mõõnaga. Vahel kostab muusika vaid kõrvaklappidest ja vahel vaataja teab, et see on, aga ei kuule. „Kassi“ trupi näitlejad oskavad kuulata. [---]

Vaatan vihma ja mõtlen, kuidas Kersti Kreismanni Suur Mamma lavastuse lõpus sõnatult võtab onkoloogist doktori majja jäetud morfiinikohvri, kus süstlad. Veel mõni hetk tagasi on ta kindlalt morfiini kasutamise vastu, sest usub, et Suur Papa, kelle 65. sünnipäeva just peetakse, elab veel kaua. See, kuidas näitlejanna oma sõnatut lavalt läbikäiku teeb, on meisterlik ja mõjuv.

Või see, kuidas isa lemmikpoega mängiv lavastaja Ingomar Vihmar, kes joob ja joob, et peas käiks klõks ja saabus

õndsusesse kulgev tunne. Ema on just morfiiniga isa vähivalu leevendama läinud, hetkeks on tunne, et poeg läheb emale järele... Kuid poeg, kes kogu etenduse vältel on kõndimiseks karku kasutanud, tõuseb tugitoolist ja kõnnib rahulikult, jalg jala ette, hoopis vastassuunas. See paneb mõtlema! [---]

Jah, ma vaatajana olen neid tundeid tundnud, mis ses näidendis ja lavastuses. Olen matnud kõige lähema, armastanud nii, et teitsiti ei saa, olen eksinud, mind on maha jäetud, olen olnud täielikus segaduses, pidanud otsustama, kuidas on õigem, kas olla aus, valetada või vaikida. Olen oodanud kuude viisi iga päev sedasama klõksu, mida ootab etenduses Ingomar Vihmari Brick. Olen valinud, õigesti ja valesti.

Ja nüüd võitegi küsida, et kui sa seda kõike nii hästi tead ja tunned, milleks siis sulle veel teater ja see etendus? Vastuseid on mitu. Üks neist, et kunst on, peab olema nagunii suurem kui elu. See äratundmine, et enne minu sündimist ja arvutite leiutamist elasid inimesed samasugust elusat ja inimlike kahtluste küüsis elu, kannatasid ja rõõmustasid ... on lohutav ja palju veel.

Margus Mikomägi
„Inimesed kuumal
plekk-katusel“,
Postimees 18.06.2014

25 NÄIDENDIRAAMATUT

Lavastus elab oma elu koos publikuga siin ja praegu, raamatutel on aga oma saatus – kes teab, kus ja millal satub ta lugeja kätte, kes võib osutada uueks lavastajaks. Või uueks teatrisse tulijaks, teatrimõistjaks, teatritele või teatrist kirjutajaks. Näidendi lugemine on juba natuke nagu lavastamine – dialoogiteksti taha tekib lugeja kujutluses mingi hääl, kuju, suhetevõrk.

Eesti Draamateatri 2005. aastal alanud Näidendiraamatu sarjas ilmub sel kevadel juba 25. raamat – need on siin esmalavastatud algupärandid (vaid Hendrik Toompere „Onu Aarega“ ühtede kaante vahel ilmuv „Kommunisti surm“ esietendus

teatris NO99; mõned tekstid on eri põhjusel ka ilmumata jäänud). Ilmunud on terviktekstid ja need erinevad lavastustes kõlanust, mõnda näidendit on autori loal kärbitud. Need raamatud talletavad Draamateatri repertuaari olulist osa, meie autoreid, teemasid, eesti näidendiga tegelemise järjepidevust. Kõik 25 raamatut ja sarja maketi on kujundanud Kert Lokotar.

Sari poleks saanud ilmuda Eesti Kultuurkapitali toetata: tänane näitekunsti ja kirjanduse sihtkapitale pika koostöö eest.

Ene Paaver

EESTI DRAAMATEATRI NÄIDENDIRAAMATU SARJAS

1. Mart Kivastik „Savonarola“, 2005
2. Andrus Kivirähk „Adolf Rühka lühikene elu“, 2005
3. Andrus Kivirähk „Surrealistid“, 2006
4. Andrus Kivirähk „Voldemar“, 2007
5. Jim Ashilevi „Portselansuits“, 2007
6. Mihkel Ulman „Võluõunad ehk naeru kätte võib surra“, 2007
7. Jaan Undusk „Boulgakoff“, 2008
8. Enn Vetemaa, Erki Aule, Merle Karusoo „Sigma Tau–C705“, 2008
9. Madis Kõiv „Lõputu kohvijoomine“, 2008
10. Andrus Kivirähk „Vombat“, 2009
11. Andrus Kivirähk „Vassiljev ja Bubõr ta tegid siia...“, 2010
12. Paavo Piik „Panso“, 2010
13. Villem Tuun „Umb ehk Hirmus veretöö Läänemerel“, 2011
14. Martin Algus, Ingomar Vihmar „Õitseng“, 2011
15. Uku Uusberg „Kuni inglid sekkuvad“, 2012
16. Martin Algus, „Kontakt“, 2012
17. Andrus Kivirähk „Kevadine Luts“, 2012
18. Kristel Leesmend „Tund aega, et hinge minna“, 2013
19. Tõnu Õnnepalu „Vennas“, 2014
20. Mari-Liis Lill, Paavo Piik „Varesele valu, harakale haigus“, 2014
21. Indrek Hargla „Wabadusrist“, 2014
22. Merle Karusoo, Liis Aedmaa, Jan Rahman, Piret Saul-Gorodilov „Laul, mis jääb“, 2014
23. Madis Kõiv „Keskmängustrateegia“, 2015
24. Uku Uusberg „Valgustaja“, 2016
25. Hendrik Toompere „Onu Aare“, „Kommunisti surm“, 2016

Tõnu ÕNNEPALU

“MÄED”

Lavastajad Aleksander Eelmaa ja Garmen Tabor, kunstnik Liisi Eelmaa, helilooja Lauri-Dag Tüür. Esietendus 14. septembril 2016 väikses saalis.

Osades: Päärü Oja või Christopher Rajaveer, Külli Teetamm (Tallinna Linnateater) või Liisa Saaremäel, Aleksander Eelmaa, Ester Pajusoo, tšellist Leho Karin (külalisena).

ELU TOETUSPUNKTIST

Tõnu Õnnepalu räägib oma näidendi „Mäed“ sünniloost ja sellest teistmoodi tundest ja vaatest, mis tekib mägedes.

Mäed ei ole eesti näidendi jaoks mitte kuigi tavaline tegevuspaik. Kust need „Mäed“? Kust sa tead näidendis kirjutada: „Mäed on füüsilised. Neid peab tundma. Saad aru, oma kehaga tundma, oma kehas. Jalgadega, südamega, kopsudega.“?

Just sellest teistmoodi füüsilisest ja muidugi ka vaimsest seisundist, mis mägedes tekib, see näidend sündiski. Idee tuli mägedes, üleval, alla orgu vaadates. Siis läksin alla ja asusingi kirjutama. See oli sügisel, Lõuna-Prantsusmaal Die linnakeses. Meil siin tasandikumaal seda vertikaalset mõõdet ju niimoodi palju tajuda ei saa: jalgade, südame ja kopsudega. Ei tule meelde, et ülevalt paistab kõik teisiti kui alt üles vaadates.

Tegelaste loetelus seisab esimesel kohal Munk. Räägib see näidend siis religioonist ja usust?

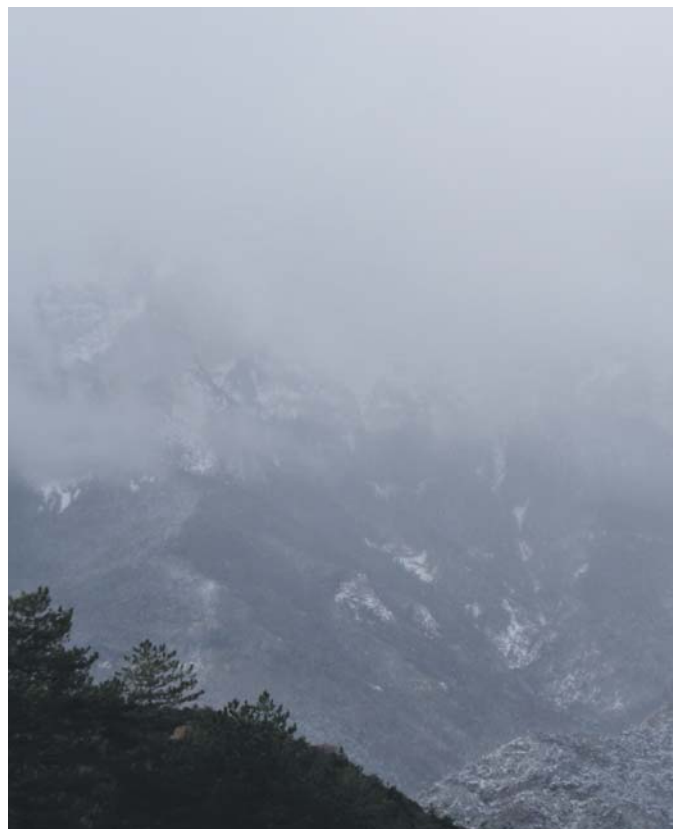
Munk on esikohal, aga palju ta just ei räägi. Ta on. Räägitakse talle, temaga, temast. Tants käib Munga ümber. Aga mis on religioon muud kui oma elule ja üldse elule keskme otsimine? Toetuspunkti, ankru. Näidendi Poiss ja Tüdruk otsivad kumbki omal moel seda keset. Ja teineteist ka. Aga kuidas leida teist, kui sul endal pole keset? Nii et jaa, näidend räägib kindlasti ka usust, kuigi mitte

ühest kindlast religioonist.

Kuidas mõista määratlust „ballett ühes vaatuses“, see on ju ometi parajalt pikk sõnaline tekst?

See sõna „ballett“ peab meelde tuletama kolme asja: kergust, liikuvust, muusikalisust. Näidendis on lisaks neljale näitlejale veel viies tegelane, Tšellist. Tema ei räägi, ta mängib. Ja loodetavasti saab ka iga karakter oma muusikalise joonise. Muidugi see pole ballett nii nagu ballett on ballett. Aga ta pole ka draama nagu draama on draama. Mägede füüsilisust, seda pinget ülemise ja alumise vahel, seda peapööritust ei saa ju laval kujutada otsest. Aga ma usun, et kuidagi ikka saab. Kasutades kõiki teatri vahendeid. Mis sellest välja tuleb, me keegi veel muidugi ei tea. Seda kõike on ju enne tehtud, aga päris sedasama enne tehtud ei ole. „Mägede“ lavastamine on ka nagu märke ronimine. Lähed ja ronid, keel vesti peal, teadmata, millal jõuad üles, kus viimaks näed „seda kõike“. Või kas üldse näed.

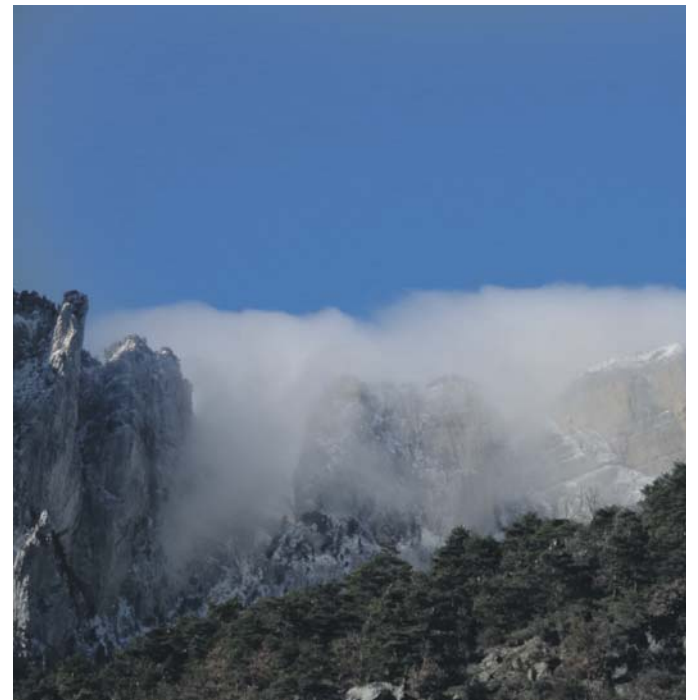
Teatris liigub legend, et hakkasid pärast „Vennast“ kirjutama näidendit Tammsaare ainetel, aga Prantsusmaalt kirjutamast tagasi tulles ütlesid trupile: Tammsaarest pole siin midagi. Kuhu see Tammsaare siis kadus?

Tõnu Õnnepalu fotod.

Päärü Oja ja Külli Teetamm mägedes.

Mitte just pärast „Vennast“, aga pärast „Ingelandi“ Sass vihjas, et äkki teeks midagi Tammsaarest. Mõtlesin sellele väga põhjalikult ja hakkasin tegemagi, aga siis kirjutasin hoopis „Mäed“, mitte veel ühe „Vargamäe“. Kindlasti jäi aga sellest (järjekordsest) Tammsaarde süvenemisest midagi ka „Mägedesse“. Seal on isegi üks „Põrgupõhjust“ laenatud stseen, mitte küll otsestelt, aga äratuntavalt. Kuid tol läinud sügisel Die's kirjutasin lõpuks ikkagi ka ühe Tammsaare-ainelise näidendi, mille nimi on „Vaikne ookean“ ja mille peategelasteks on väga vana Indrek Paas ja tema tütrepoeg Indrek Paas, tegevus toimub 1991. aastal Kalifornias Vaikse ookeani kaldal...

Töötad taas koos lavastaja Aleksander Eelmaa ja näitleja Päärü Ojaga, teie ühised tööd on olnud „Vennas“ Eesti Draamateatris, „Ingeland“ Saueaugul, „Meil siin Hüperboreas“ Draamafestivalil. Kuidas te kokku saite ja kokku jäite?

„Vennast“ tehes saimegi ja seni on nii Sassil kui Päärül olnud tahtmist minu tekstidega jännata. Ja mul on hea

meel, et neil seda kannatust jätkub.

„Ingelandi“ teise teatrisuve sissejuhatuseks kirjutad Saueaugu teatritalu blogis: „Selles see inimelu häda ja õndsus on, et arusaamiseks tuleb minna täielikku arusaamatusse, kojujõudmiseks tuleb kõndida kodust nii kaugele kui saab, ja oma armastatu leidmiseks tuleb ta maha jätta. Teha seda kõike ja võtta vastu nende tegude kõik kurvad ja rõõmsad tagajärjed. Kui taipad, pole enam noor. Või mida taipadki?“ Kas võib öelda, et samasuguse teekonna paratamatus kõlab ka „Mägedes“?

„Mägede“ puhul ma räägiksin just keskpunkti, toetuspunkti otsingust. Et midagi öelda, et midagi mõista, tuleb kuhugi toetuda. Tuleb leida mägede metsikuses see kivi ja kalju, kus seista, istuda, kuhu pikali heita... Kus on õhku ja vabadust, aga on kindlust ja julgust ka. Muide, kas see üldse saab olla püsiv punkt, midagi fikseeritud? Selles elementide tantsus, mis meid keerutab?

Küsis Ene Paaver

UUED NÄITLEJAD TRUPIS

Eesti Draamateatri trupiga liituvad kolm noort näitlejat, kes lõpetavad sel kevadel lavaka – Liisa Saaremäel, Karmo Nigula ja Christopher Rajaveer. Ametlikult saavad neist Draamateatri näitlejad sügisel, aga juba praegu osalevad nad kolmes lavastuses. Viimaseid kordi astuvad nad üles koolitööna sündinud „Misanthroobis“, lisaks mängivad nad äsja esietendunud „Väljaheitmises“ ning uues suvelavastuses „Becket ehk Jumala au“.

Kui te mõtlete tagasi oma kooliaja algusele ja praegusele hetkele, siis kui palju on muutunud teie arusaam näitlejaks olemisest?

Christopher: Väga palju on muutunud. Lausa nii palju, et ei mäletagi enam, kuidas ma neli aastat tagasi täpselt mõtlesin. Mul oli silme ees kujutluspilt teatritööst a la suitsu sees Kaarel Ird ja Panso kusagil röökimas... Ettekujutus lavastajast oligi just selline – tegu on kindlasti tigea inimesega, kes on väsinud elust ja armastusest ja kõigest. Arvasin, et teatris nähakse õudset vaeva ja kakeldakse suitsuruumis. Nüüd teatris olles näen, et on ikka rohkem inimlikkust ja sõbralikkust.

Liisa: Mulle tundub, et neli aastat tagasi ma mõtlesin, et ühelt poolt on näitleja olla väga keeruline, aga teisest küljest jällegi väga huvitav. Samamoodi mõtlen ka praegu, kuigi ma olen ise selle ajaga tohutult muutunud. Kindlasti kuulub näitlejaks olemise juurde igavene õppimine.

Karmo: Selle ajaga on kõvasti kasvanud nõudlikkus iseenda suhtes. Neli aastat tagasi ei osanudki nõuda endalt nii palju.

Mida see nõudlikkus täpselt tähendab? Kas te olete enda jaoks seadnud mingi kõrge lati, mille poole püüdate, või midagi muud?

Christopher: Minu jaoks tähendab see seda, et sa ei jää rahule siis, kui publik sinuga rahule jääb. Kui publik sind hoiab, siis sa ei saa võtta seda enesestmõistetavana ning märgina, et nüüd on kõik tehtud ja võib edasi liikuda. Ei saa mõelda, et nüüd on asjaga korras. Ei pruugi olla korras – võibolla on see kõigest flirt publikuga või vanad stambid või midagi muud, mis justkui töötab. Aga enda sisse vaadates näed, et tegelikult oled lati alt jooksnud. Lavaka katsetel panin tõesti kõik välja, aga nüüd on mind õpetatud nendest asjadest läbi nägema ja mul on kohutavalt piinlik. Ma tean, et on asju, mis kindla peale minu puhul töötavad ja meeldivad inimestele, aga ma ei tohiks oma relvi häbitult kasutada.

Liisa: Minu jaoks on nõudlikkus eelkõige oma tegevuse mõtestamine. Ei oota lihtsalt lavastaja märkuseid ega lase liugu asjadel, mis näivad publikule meeldivat. Nõudlikkusega käib kaasas ka see, et oled võimalikult palju oma rolli taga. See ei tähenda, et pead alla kirjutama tegelase sõnadele, vaid seda, et püüad kujutatava inimese endale

võimalikult lähedale tuua, mõistmaks, miks ta mingeid asju just nii teeb.

Karmo: See kehtib juba proovides – ei rahuldu esimeste välja pakutud ideedega, vaid otsid edasi ja ei lepi vähesega.

Milline lavastus on teie senisest töödest kõige hingelähedasem?

Karmo: Minu jaoks on kindlasti kõige hingelähedasem

pidi olema täiesti vaba. Pidime ennast kuni süvalihasteni täielikult ära lõdvestama. Sellest justkui algaski õpe.

Karmo: Mina mäletan, et nii Katariina Unt kui Peeter Raudsepp ütlesid, et see, millega me tegeleme, peab olema isiklik. Isiklikult võtmisele juhiti kogu aeg tähelepanu. Etüüdidele lähenesime läbi enda, need pidid olema isiklikud. Isiklikult lähenemise vas-

ikka suurte ideaalidega ja lõpetadeski ei ole need kuskile kadunud.

Christopher: Mulle tundub see rohkem administratiivse küsimusena. Ma saan aru, et teatrimajad pole kummist ja noorte on keeruline olemasolevates teatrites kohta leida. Aga lavakas õppides ei mõelnud ma sellele küsimusele, sest see oli loominguväline küsimus ja sellega ei olnud midagi pihta hakata. Õieti meil ei olnudki aega selle peale mõelda, sest nii minu kui mu kaaslaste eesmärgiks oli muudkui teha, teha, teha, kuna tööd oli niivõrd palju.

Liisa: Meile sisendati ikka, et meid on väga vaja ja just sellistena nagu me oleme.

Christopher: Meie kursust on üldse väga elutervelt õpetatud. Minu jaoks väljendub see eelkõige just Katariina õpetussõnadega, et näitleja tunneb oma instrumenti, oma keha ja vaimu nii hästi, et oskab õigel hetkel keerata oma sisemise

Liisa: See viib meid tagasi jälle selle nõudlikkuse juurde – ma kardan hetke, mil me ei ole enam enda vastu nõudlikud.

Christopher: Aga see on väga hea hirm ja ma loodan, et see jääb püsima.

Mida te kõige rohkem ootate?

Christopher: Inspireerivaid töid, inspireerivaid lavastajaid ja materjali...

Karmo: ...Just. Huvitavaid töid. Tahaks võimalikult paljude inimestega koos mängida ja...

Christopher: ... et oleks hästi raske!

Karmo: Jaa!

Christopher: Et oleks hästi rasked ja nõudlikud rollid, millega üldse hakkama ei saaks, aga peab leidma viisi, kuidas seda ikkagi teha.

Põhiliselt küsitakse näitlejalt ikka, kuidas nad teksti pähe saavad. Kuidas te teksti pähe saate?

Christopher: Kõige esimesena tuli pähe Pepeljajevi lavastusest „Idioot FM“, kus üldse teksti eriti palju ei olnud, aga ma sain öelda sellised Mõskini read: „Armastades abstraktselt kogu ühiskonda, armastatakse üksnes iseennast.“ ja „Kellel pole pinda jalge all, sellel pole ka Jumalat“. Mulle väga meeldis neid öelda.

Karmo: „Lase mind aita, Eneken!“. Seda olen nüüdseks väga palju kordi korrutanud.

Christopher: Mul on „Ekke Mooris“ Lapimaa šamaani roll, milles ma saan öelda eeslavalt, mõnes mõttes rollitult otse publikusse: „Ole siiras, ole hea, ole inimene!“. Seda öeldes oli mul näitleja ja inimesena missioon ikka nii põhjas kui vähegi olla sai. See oli monoloogi keskel ja neid ridu ma ka alati ootas.

Karmo: Mulle meenus veel: „Miks armastus eeldab köidikut ja loobumust?“. Seda ütles Ekke kodust lahkudes ja samuti monoloogi keskel, nii

Karmo Nigula, Liisa Saaremäel, Christopher Rajaveer. Fotod EMTA bakalaureuselavastusest „Misanthroop“. Mats Öuna fotod.

„Ekke Moor“, kus ma mängisin peaosa. See õpetas mulle palju enda kohta näitlejana. See oli suur töö ja vastutus, kuidas ikkagi vedada kolmetunnist etendust lavalt lahkumata.

Liisa: Ma tootsin välja samuti „Ekke Moori“. Just nende tegelaste tõttu, keda mul õnnestus mängida (Pille-Riin ja Neenu). Nad olid väga erinevad, aga lõpuks saavutasin väga hea kontakti.

Christopher: Mulle on hingelähedane kindlasti „Uhkus ja eelarve“, kus oli mu esimene suurem roll. Kuna lavastaja oli meie enda trupist ja esimest korda ei olnud ühtegi õpetajat ega õppejõudu jälgimas, siis oli see lakmuspaberiks, kuidas teha teatrit täiesti iseseisvalt. Tahtsin teada, kuidas siis on omakeskis päris teatrit teha ja see õnnestus. Igapähe meist oli suur vastutus, ise tegime eeltööd ja lõime teksti. Selline teatritegemine mulle väga meeldib.

Kas te mäletate, mis oli esimene asi, mida kursuse juhendajad teile ütlesid?

Christopher: Päris algusest meenus mulle – lõdvestumine. Peeter Raudsepp pani meid toolidele istuma, keha

tand oli mängimine kosmoses ehk üleüldise mängimine. Mul on tunne, et selle oleme kaasa ka võtnud.

Liisa: Isiklik lähenemine on abimeheks, üheks võtmeks, kuidas ka neid reaetendusi teha. Kui lavastuse probleemid ja mured isiklikuks muuta, siis saangi minna lavale ausalt neid edasi uurima.

Christopher: Ilma isiklikkusest ei loo originaali. Kui pole isiklik, siis pole ka originaalne ja siis on juba nähtud asi ja kui on nähtud, siis on bullshit, nagu ütleb Katariina.

Ikka ja jälle kõlab, et keegi ei oota noori näitlejaid ja üleüldse on neid liiga palju. Kuidas teie sellesse suhtute?

Karmo: Meile niimoodi ei ole öeldud. Selliste väljautlemiste puhul on peamine, et ei teki asjatut konkurentsi grupi sees, kes peaks hakkama koos töötama.

Liisa: Mina ka ei saa päris täpselt aru. Kui öeldakse, et meid ei ole vaja, kas võib siis ka öelda, et eesti teatrit ei ole vaja? Näitleja on ju osa eesti teatrist. Võib mõelda, kas on tahetud hoopis öelda, et pole vaja keskparasust? Seda tõesti ei ole vaja. Samas minnakse teatrikooli õppima

möödiku vajamineva temperatuuri peale, ja kui proov või etendus lõpeb, siis keerab selle jälle nulli tagasi. Näitleja läheb kummardama rahuliku näoga ja naaseb normaalsena oma pere ja kodu juurde. Mitte ei suitseta närviliselt kusagil foori taga, mängides edasi Anna Kareninat. Meil on ikkagi töö ja hobi ühel ja samal ajal käsil, seega peab oskama end hoida, et ei ammenduks ega küllastuks.

Mida te praegu kõige rohkem kardate?

Christopher: Ma olen nii positiivselt meelestatud esialgu. Pigem on uue alguse ootusedlootused.

Liisa: Hirmud on kadunud ka seetõttu, et meid ümbritsevad hästi toredad inimesed. Need neli aastat on möödunud hästi pisikeses seltskonnas, nii et on väga värskendav olnud kohata uusi inimesi ja meid on hästi vastu võetud.

Karmo: Praegu vist tõesti ei karda midagi. Pole ka aega karta.

Christopher: Koolis õppides oli tulevikule mõeldes üks suurimaid hirme see, et ei mugavneks. Hetkel rügemegi töötada, ei mugavdu.

Karmo: Väga hästi jääb pähe. Proovides ikka lihtsalt kulub pähe.

Christopher: Tekst kulub pähe. Nii lihtne see vastus ongi. Kui on raskemad ja pikemad rollid, siis õpid monolooge üksi kodus. Ma olen oma vanaemale öelnud, et võta üks ajaleheartikkel ja loe seda päevas endale 45 korda ette ning tee seda kaks kuud järjest. Ma tahaks näha, kuidas pärast seda poleks artikkel peas. Teksti õppimine on tegelikult mürdosa tööst, naljakas, et just see inimesi huvitab.

Liisa: Minu vanaema jälle küsib, kuidas meil tekstid segamini ei lähe. Kui ma ühel öhtul mängin „Misanthroobis“ ja järgmisel olen Nuustik „Uhkuses ja eelarves“, siis kuidas ma äkki värsis rääkima ei hakka.

Christopher: Minu vanaema on küsinud ka seda, kuidas meil rollid segamini ei lähe. Ümberlülitumise moment tundub samuti müstiline, aga samas selles seisnebki meie töö. Kuna seda ei nähta, siis teki vadi igasugused küsimused.

Lõpetuseks öelge kõigist neist pähekulunud tekstidest mõni lemmik repliik!

et see oli üks põhiküsimustest.

Liisa: „Tarvis vaid hinge ja silma.“ Õigupoolest võiks siia kogu „Ekke Moori“ Pille-Riini teksti kirja panna. „Inimesed, kelle Issand on loonud oma näo järgi, suudavad oma elu sisustada kujutelmadega, mis on reaalsemad kui tõsiolud.“

Christopher: „Uhkuses ja eelarves“ räägib minu Hasso-tegelane, kuidas raha valitseb maailma ja siis ta küsib: „Miks see nii on?“. Seda lauset meeldib mulle alati küsida suure miks-iga, sest mingis mõttes sellele ei olegi vastust, nii et täiesti lootusetu küsimus.

Liisa: „Uhkuses ja eelarves“ ütleb minu tegelane Emake revolutsiooni ajal: „Ükskord, kui ma kurke hapendasin, oli ambulatooriumis tulekahju.“

Karmo: Pärast seda tekib alati paus. Rahvas jääb mõtlema, et mis nüüd siis.

Christopher: See repliik on Liisa omadest ka minu üks lemmikuid. Publik eeldab, et ta räägib edasi, lisab midagi poliitikat ja esitab oma nõudmised ühiskonnale, aga tegelikult ei ütle ta rohkem midagi.

Küsis Kairi Kruus

TEATRIAUIHINNAD 2016

Eesti Draamateater rõõmustab teatri aastaauhinnadega pärjatud kolleegide üle ja palus žüriiliikmetel oma otsust kommenteerida.

Indrek Sammul – meeskõrvalosa auhind: Cléante lavastuses „Tartuffe“ ja osatäitmised lavastuses „Kaart ja territoorium“ (mõlemad Eesti Draamateater)

Hilje Murel – naiskõrvalosa auhind: Glorie lavastuses „Grace ja Glorie“ (Sundown Entertainment), Dorine lavastuses „Tartuffe“ (Eesti Draamateater) ja osatäitmine lavastuses „Sugu: N“ (Vaba Lava)

Illimar Vihmar – kunstniku auhind: kujundus lavastustele „Laulud halli mere äärest“, „Romeo ja Julia“ (mõlemad Eesti Draamateater) ning „45 339 km² raba“ (Endla Teater)

ILLIMAR VIHMAR

Illimar Vihmar pälvis lavastuskunstniku aastapremia kujundustega lavastustele „Laulud halli mere äärest“ Eesti Draamateatris ja „45 339 km² raba“ Endla Teatris. Mõlema töö puhul meenub esimesena lavakujunduse kontseptuaalne panus lavastusse, maitsekus esteetiliselt plaanis, teravmeelsus, kaastunne ja iroonia. Seejuures olid need kujundused vahenditega ümber käimise mõttes vägagi erinevad – kui „Laulude...“ puhul nägime Draama suurel laval teostumas justkui teatri lavatehniliste võimaluste kaskaadi, püsis Endla Kүүini lavakujundus tülika saali poolitava seina näol samal kujul kogu tüki.

Premia seisukohalt saigi määravaks vast pigem kujundus lavastusele „45 339 km² raba“ – kuigi väikese saali

tükk, on selle kujunduse osa lavastuse sünnis sellisena otsustav: see kehtestab otseselt lavastuse mängureeglid, seab kogu trupile nii ruumilised kui ka sisulised raamid; ilma selle ruumilahendusega seda lavastust sellisena poleks. Peamine, see kujundus on lavastuse mõtte edasiandmisel erakordselt tabav, kehastades ruumilis-visuaalsete vahenditega tüki probleemiasetust: nt sündi valida pooli, „mujal“ olemist, kaude suhtlemist, igatsust, ilmajäämist, ebamugavustki.

Sestap, kuigi häid ja väga häid kujundusi oli möödunud aasta teatripildis mitmeid, leidis sõnalavastuste osas esiletõstmist just eelkõige Vihmari ideede täpsus ja lavastuse tootlane ruumikontseptsioon.

Pille Jänes

„Laulud halli mere äärest“. Teet Malsroosi foto.

„Romeo ja Julia“. Siim Vahuri foto.

INDREK SAMMUL

Indrek Sammul pälvis meeskõrvalosa preemia kolme 2015. aastal loodud rolli eest Eesti Draamateatri lavastustes. Lembit Petersoni ülimalt viimistletud, suurejoonelises ja täpselt lavastuses „Tartuffe“ kehastab Sammul Cléante'i, Elmire'i (Liina Olmaru) venda, kes püüab oma õemeest Orgoni (Rein Oja) veenda tões ja avada silmad pettur Tartuffe'i (Marius Peterson) ees. Sammuli põhjalik, täpne, sujuv ja veenev värsiesitus on imetlusväärne.

Juhan Ulfsaki lavastuses „Kaart ja territoorium“ on Indrek Sammulil täita kaks eriilmelist rolli: immigrandist torumees esimeses vaatuses ja detektiiv teises vaatuses. Mõlemad mõjuvad iroonilise kontrastina lavastuse põhiteemaks olevale kunsti-

maailmale, need tegelased on nii eetilised kui esteetiliselt vastandid ülejäänud, mõneti hõllanduslikule seltskonnale. Sammuli torumees tekitab elevust: tunkedes ja asjalik, joviaalselt sõbralik, kuid kohatu oma puhkuseplane tehke või peategelasele (Hendrik Toompere jr) eluks olulist boilerit parandades. Sammuli rollilahendus võib oma detailsuses. Teise vaatuses mustas mantlis detektiiv on funktsionaalsem roll – lugu edasi viiv ja siduv, antud väliselt nappide vahenditega.

Indrek Sammul lõi kolm eriilmelist rolli. Imetleme näitleja mitmekülgust ja pühendumust.

Madli Pesti

Detektiiv – Indrek Sammul. „Kaart ja territoorium“. Mats Öuna foto.

HILJE MUREL

Olgu alustuseks üle korratud erinevate žüriiliikmete poolt erinevates kontekstides korraldatud tõdetud tähelepanek, et möödunud teatriaasta oli rõõmustavalt tugev naiste aasta. Seda nii lavastusteevade kui ka naisrollide ja näitlejatööde mõttes, nii et üle aastate oli naiskonkurentsi erilisel tihedusel. Kindlasti oli Hilje Mureli trump see, et ta tõusis publiku huviorbiiti täiesti erinevat laadi töödega. Tema üks olulisi näitlejaomadusi on kindlasti koomiline närv, mis ei pea väljenduma aga tingimata mingis ühemõtteliselt koomilises amplituudis. See on mingi poolläbipaistev kattevari, mille alt saab nüansshaaval liikuda nii

läbinägeliku iroonia, rahvapärasema eluläheduse kui ka hoopis selle all peituvat varjatud valu näitamise suunas. Kõik need omadused ja dünaamikapotsentsiaal kajastusid möödunud aastal nii erinevates rollides, nagu „Tartuffe'i“ Dorine, „Grace'i ja Glorie“ Gloria ning naine lavastuses „Sugu: N“. Kõiki neid lavastusi saanuks ilmselt mängida ka palju sirgemate ja lihtsamate joontega, kuid Murel näitas end nii individuaalse peentöömeistri kui ka partnerit toetava trupiliikmena.

Madis Kolk

Dorine – Hilje Murel, Mariane – Mari-Liis Lill. „Tartuffe“. Siim Vahuri foto.

EESTI DRAAMATEATRI KAKS ALGUST

Eesti Draamateater tähistab oma 100 aasta juubelit 2020. aasta sügisel. Või peaksime seda tegema juba täna, sest 50 aasta juubelit tähistati suure pidulikkusega ju 1966. aastal?

asjadega – „kuskil“ sündis otsus lugeda algusdaatumiks aastat 1916. Eesti Draamateatri nimi taastati 1989. aastal ja Eesti taasiseseisvumise järel pöörduti tagasi teatri

Saksa Teatri maja 1910. aastatel.

Millal teater öieti loodi, kas 1916 või 1920? Tõepoolest, Draamateatri alguseks on eri aegadel kuulutatud erinevad aastad.

Leo Kalmet, teatrijuht aastail 1927–1944, kõneleb teatri sünnist nii: „Draamastuudio algus oli omapärane. See oli seotud teatrikooliga. Nõukogude Venemaalt tuli 1920. aastal näitejuht Paul Sepp ja Sepa stuudio alustas oma tegevust 11. oktoobril 1920, mida nimetati varsti Draamastuudioks. [...] Esimene lend lõpetas oma õpingud 1924.

järjepidevust tähistava daatumijuurde.

1916–1924 tegutses Tallinnas aga tõepoolest samuti Draamateater, eesti teatri loos nimetatakse seda praegu vanaks Draamateatriks. See sündis Vanemuise perehitmisest, kui Karl Menning ei nõustunud oma kunstitaotlusi ja väärtrepertuaari jantide ja operettide vastu vahetama ning lahkus teatrijuhi kohalt, varsti lahkus ka rühm n-ö tema näitlejaid ja asutas Tallinnas uue teatri. Algul esineti Pandorini seltsi juu-

Draamateatri 50 aasta juubeli aktus 1966. aastal.

aastal. See lend aga oli nii monoliitne, et otsustas kokku jääda ja asutada oma teatri, Draamastuudio Teatri“ („Leo Kalmet – 75“, Eesti Raadio, 1975). Eesti esimesest professionaalsest teatrikoolist välja kasvanud noor teater üüris hingehinna eest Saksa Teatri lava. Kunstilippu hoiti majandusraskuste kiuste kõrgel ja 1920ndate lõpus töid publiku saali ja sissetuleku kasasse esmalt Hugo Raudsepa „Mikumärdi“ ja edaspidi teistegi eesti autorite teosed. Omadramaturgia on sealtpeale olnud selle teatri repertuaari selgrooks. 1937 võeti nimeks Eesti Draamateater ja 1939 omandati Saksa Teatri hoone. Veel 1945. a tähistati Draamateatri 25. aastapäeva, kuid siis muudeti korduvalt teatri nime ning – nagu nõukogude ajal juhtus muudegi

res, 1917 võeti nimeks Eesti Draamateater, 1918 Tallinna Draamateater. Ka see teater üüris Saksa Teatri lava, ka seal lavastas Paul Sepp. Hoolimata suurest etenduste arvust ja heast kunstilisest tasemest ei suudetud majanduslikult toime tulla. Olid need ju ka rasked aastad, maailmasõja lõpp, Eesti iseseisvumine, Vabadussõda, oma riigi ülesehitamise algus. Vana Draamateater on väärikas ja põnev peatükk eesti teatri loos, kuid sel on selge algus ja selge lõpp, Vana Draamateater likvideeriti ja liideti Vanemuise, vana-aastaõhtul 1924 toimus vana Draamateatri viimane ülesastumine kireva kavaga „Draamateatri ja „Vanemuise“ pulm“. Teatri varandus läks võlgade katteks Saksa Teatrile.

Ene Paaver

ITA EVER 85 – 1. APRILL

1. aprillil tähistas Ita Ever Draamateatri suure saali laval oma 85. sünnipäeva Simon Gray „Finaali“ esietendusel Daisy rollis üles astudes. Üle 60 aasta Draamateatris töötanud armastatud näitlejanna on oma pika loometee jooksul palju tunnustust kogunud – mida jäävat ja väärtuslikku teenekale sünnipäevalapsele veel kinkida? Koduteatri ja pere ühisel eestvõttel sai loodud Ita Everi nimeline allfond Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde. Ita Everi enda otsuse

põhjal hakkab fond tunnustama näitlejaid inimloomuse sügava ja ootamatu käsitlemise eest rolliloomes. Praeguseks on fondi kogunenud ca kuus ja pool tuhat eurot. Stipendiumeid saab määrata hakata aga sellest hetkest, kui fondi on kogunenud 10 000 eurot. Annetuse saate teha teiegi. Rahvuskultuuri Fondi konto number Swedbankis on EE672200221001101347, selgituseks tuleb kirjutada: Annetus Ita Everi fondi.

Ita Ever Eesti Draamateatris oma 85 aasta juubelipeol 1. aprillil 2016. Teet Malsroosi foto.

KÜLLIKI FALKENBERG – 60 – 18. VEEBRIAR

Tunnen Külliki Falkenbergi määramata ajast. Tema maalingutel on olnud oluline osa minu lavastuste välisilme kujundamisel. Näiteks mäletan, millise kaasaelamisega ta 1998. aastal maalits punast tsirkusevankrit lavastusele „Harjumuse jõud“. Kahjuks ei ole seda armsat punast sametiga vooderdatud vagunit enam alles, sest see põles ükskord tulekahju käigus ära.

Viimati tegime koos „Tartuffe“i. Oli vaja seinad ja põrandad maalida sellise tabamatu värvitooniga, nagu seda on naturaalne umbra.

Külliki maalits neid seinu Lasnamäe maalisaalis ihuüksinda kihtide viisi niikaua, kuni need omandasid just sellise läbipaistvuse nagu vaja.

Külliki pintslitöö on hästi tundlik ja ta saab kunstniku taotlusest silmipilk aru, polegi vaja väga palju rääkida ega seletada. Värvide keel on selline peenike suhtlusvahend, mida ainult vähesed inimesed täiuslikult valdavad. Külliki on teatris just selline inimene, ühesõnaga: hindamatu!

Lilja Blumenfeld
teatrikunstik

Külliki Falkenberg. Riina Degtjarenko foto.

GUIDO KANGUR 60 – 9. JUUNI

Kallis Guido!

Lugesin Maalehest, et panid koos lastega 4500 puud kasvama. See on ilus tegu. Aga ma usun, et oma esimese puu istutasid Sa kindlasti oma vanematega kaua aega tagasi ja see on Armastuse puu, mille viljad toidavad Sind kõiges, mida puudutad ja mis Sind puudutab. Sa oled rikas ja soe kolleeg, sõber, partner ja Sa jagad kõike, mis Sul on, meiega. Aitäh Sulle, kallis Kuumaveekraan Guido!

Armastusega
Sinu Külmaveekraan Ülle („Onu Tik-Taki seiklustes“)

Guido Kangur meespeaosatäitja kolleegipreemia laureaadina 2013. a. Teet Malsroosi foto.

SAAL

SUUR SAAL SAAB UUE SAALIPLAANI

Sel suvel kruvitakse maast lahti kõik Draamateatri suure saali toolid, et teha tooliridade vahed võrdsemaks, lisada rea jagu istekohti parterisse nii, et need ventilatsioonüsteemiga paremini haakuksid. 1980. aastatel eritellimuse järgi valmistatud toolid ise vahetusse ei lähe, sest on nii heas korras, et teenivad publikut veel edukalt edasi.

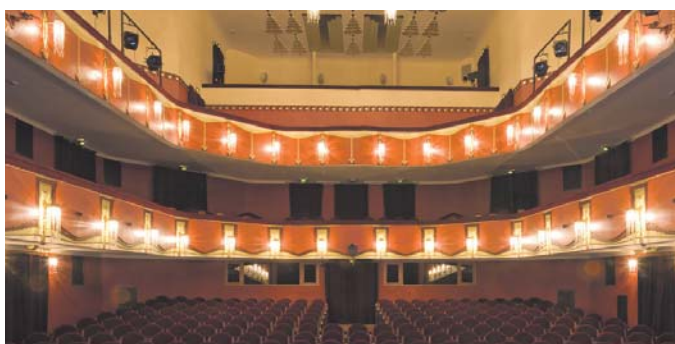
Et tagada ratastoolis külastajatele parem juurdepääs ning lisavõimalus etenduse jälgimiseks, kaob parteri keskmise

sissepääsu juurest trepiastmestik ning asendub lauge kaldteega.

Vahetusse lähevad aga kõik külgloozide toolid, uued istmed pakuvad laiemat toetuspinda ning pehmemat polstrit.

Uue saaliplaani järgi saab pileteid osta juba praegu, sest uue hooaja septembrikuu etenduste piletid on müüki jõudnud.

Tanel Tomson

REIN OJA 60 – 26. VEEBRIAR

26. veebruaril sai 60-aastaseks Michel Houellebecq, aga vast olulisem on seegi, et samal päeval täitus sama ümarmargune tähtpäev näitlejal, lavastajal, lavavõitluse eksperdil ja teatrijuhil Rein Ojal. Inimesena, kes oma isiku ümber suurt kära ei armasta, tõmbus juubilar sünnipäeva ajaks Sotimaa mägedesse ning tähendusliku tordiga pääsesid kolleegid teda üllatama alles nädalapäevad hiljem. Magusa tervituse väljaütlejaks valiti härra Loyali menukast Molière'i „Tartuffe“ist, kelle sõnad iseloomustavad niihästi Rein Oja, kui tema kehastatavat Orgoni.

Rein Oja juubelitordiga. Kadri Halliku fotod.

LII PIIPARINEN 50 – 8. MAI

Muidugi on ta nimi Lii, aga kes on kuulnud, et teda niimoodi kutsutaks? Liikas on kassas, Liikas on puhvetis ja ulatab kohvi ja suppi ja saiakesi, teinekord konjakit või veini ka. Kas just hellalt (mäletate Viidingut: „Seal puhvet on ja puhvetis on Ene / ta hellal pilgul kohvi ulatab.“), aga kindlasti rõõmsameelselt, särtsakalt ja samal ajal huvitavamaid maailma uudiseid sinuga arutades. Liikas teab täpselt, mis kellelegi näitlejaist maitseb ja kus keegi saalis istuda armastab. Üle paarikümne aasta on ta meie maja teenistuses olnud, salamisi maja ajalugu talletanud ning mis seal salata, saanud ise osaks sellest ajaloo. Siin puhvet on ja puhvetis on Liikas, teate küll, selline heleda peaga, käbe ja nääpsuke. Aga et 50, nalja teete või?!

Tanel Tomson

Lii Piiparinen. Ene Paaveri foto.